

## JUPITER-MARDUK A VZOSTUP BABYLONU

Po tom, čo bolo povedané, sa azda nebudeme čudovať, že celkom presne to isté, čo sa odohralo vo Véseťe s Amonom, sa v tom istom čase odohralo v Babylone s Mardukom. **Babylon je Mardukovo mesto. S príchodom zacharielského obdobia sa Babylon v Mezopotámii ujíma vedúceho postavenia a Marduk sa stáva najuctievanejším zo všetkých bohov:** „Najväčší chrám v Babylone je zasvätený Mardukovi. Postavili ho za vlády prvej dynastie (1894-1595)“.<sup>129</sup>

Sumerológ Helmut Uhlig sa pri hodnotení Mardukovej „kariéry“ dopúšťa tej istej myšlienkovvej chyby ako Zamarovský pri rozboře Amona: Domnieva sa, že „Dynamickosť mezopotámskeho života“, t.j. hmotné pomery v krajine, „sa odzrkadľuje v príchode a odchode bohov... Vedno so sumerskými mestami rástla moc a vážnosť bohov. Enlil, boh Nippuru, a Enki, boh Eridu, sa stali vplyvnými a váženými, ale aj obávanými bohmi celej krajiny. Popri nich jestvovali lokálni bohovia miest s obmedzeným vplyvom. Ich význam mohol znenazdania vzrásť, keď sa mesto, ktoré ochraňovali, stalo politickými alebo vojenskými úspechmi pánom väčšieho územia a podrobilo si ďalšie mestá a ich božstvá. Vzostup Marduka na boha celej Babylonskej ríše sa neodohrával inak.

Boh a mesto boli navzájom úplne závislí. Korene toho, že sa zánik porazených miest pripisuje víťaznému bohu, treba vari hľadať v šikovnej stratégii kňazov a neskorých kniežat, ktorí takto ospravedlňovali sami seba...

Vírenie bohov a vynáranie sa nových a nových božstiev je pre sumerskú a akkadskú epochu charakteristické... v babylonskom období... triumfuje nový boh Marduk, pán Babylonu... Marduk sa stal hlavným božstvom s vyvýšením Babylonu za prvej babylonskej dynastie (19.-16. stor. pred Kr.)“.<sup>104, 113</sup>

Toto striedanie a „vírenie bohov“ je pre religionistov natoľko mäťúce, že v tom nevidia nič viac, než fantastické kombinácie bujnej predstavivosti našich predkov: „Mardukova postava sa stvárnila prevzatím čiat iných božstiev... Preniesla sa naňho múdrosť Enkiho... z boha Šamaša prešiel naňho titul »sudca bohov«“.<sup>113</sup>

Je omyl myslieť si, že Zachariel-Jupiter potrebuje, aby sa na neho atribúty múdrosti a spravodlivosti, ktoré mu boli a sú odjakživa vlastné, prenášali z iných bohov! Fakt, že „Marduk je personifikáciou síl svetového poriadku“ plne zodpovedá charakteristike archanjela Zachariela, ktorú sme uviedli na začiatku.<sup>130</sup> Aj známy babylonský panovník-zákonodarca Chamurapi (1793-1750) plne zapadá do tohto rámca.

Jedným z religionistov, ktorí začali tušiť, že bohovia sa nedostávajú k moci len v dôsledku politického vzostupu spoločenských skupín svojich vyznavačov, ale že v tomto „striedaní bohov“ sa musia prejavovať nejaké ich vlastné zákonitosti, nezávislé od vrtochov ľudí, bol Georges Dumézil: „V perspektíve historicizmu, od ktorej sa niektorí myslitelia nikdy neodpútajú, bolo usúdené, že Indra... je bohom určitej spoločenskej skupiny, ktorá, akonáhle sa stala dominantnou, presadila svoje náboženstvo na úkor iných“.<sup>132</sup>

Nie „Marduk bol najvyšší boh mesta Babylona a so vzrastom jeho politického významu najvyšším bohom vôbec“ - ale naopak: Keď sa Marduk stal najvyšším bohom, vzrástol politický význam Mardukovho mesta Babylonu!<sup>131</sup> Kauzality dejín treba opäť postaviť späť z hlavy na nohy: **najprv sa Marduk stal najvyšším z bohov (2000 pr. Kr.) - a až potom Babylon hlavným mestom (1900 pr. Kr.), nie naopak!**



Stéla boha Marduka, 10. stor. pr. Kr.



Marduk. Babylonské pečatidlo, 7. stor. pr. Kr.